

Gorenjec.

Političen in gospodarski list.

Izhaja vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejemati za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni, za četrt leta 1 krono. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 krone, za pol leta 1 krono 50 vinarjev. Dostavljanje na dom stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se za petitvrsto 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru. Uredništvo in upravnništvo se nahaja v g. Florianah hiši nasproti mestne hranilnice. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Stara in zanimiva ustanova.

Dan za dnevom čitamo v raznih slovenskih listih jadikovanje in prosjačenje, da dobiva to ali ono podporno društvo, ta ali oni dijaški zavod premalo podpore. Naš »Gorenjec« je šel doslej vedno v resnici pomoči potrebnim prošnikom na roko s tem, da je objavljaj in priporočal poslane mu sestavke. In zakaj bi tega ne storil!

V Kranju bomo dobili v jeseni z osmim razredom popolno gimnazijo. Ta gimnazija je že sedaj ena najbolj obiskovanih gimnazij v Avstriji. Nad 450 dijakov črpa tukaj nauke in razlaganja, katera potem uporabljav poznejšem življenju. Smelo trdimo, da je izmed teh 450 dijakov gotovo nad polovico manj premožnih, da, celo prav ubogih, ki le z največjo težavo in s pomočjo požrtvovalnih ljudi pohajajo latinske šole. Zatorej smo v prvi vrsti poklicani zavzeti se za stradajoče učence, ki čestokrat vstanejo zjutraj, ne da bi kaj gorkega zaužili, in opoldne pa jim začne želodec prav glasno kruliti.

Mrvico k izboljšanju navedenih nedostatkov lahko podamo, če priobčimo naslednji dopis slovenskega mladino-ljuba, ki nam ga je izročil te dni:

Ne dolgo tega dobil sem v roko nek ljubljanski časnik, kjer sem čital pod naslovom »Razpisane ustanove« na prvem mestu: »I. Ustanova Petra Debeleka v letnem znesku 43 gld. 96 kr. za gimnazialne in bogoslovne nauke. Pravico do nje imajo sorodniki in ustanovniki (?). Pravico predlaganja obstoji (pristoji) v tem času zemljiškemu posestniku Janezu Čebašku v Šenčurju pri Kranju.«

Nekoliko zgodovine o tej ustanovi. Nepričakovano sem prišel v posest izvirne oporoke ustanovitelja gori imenovane štipendije, ki pa se ne imenuje Peter, temveč Primus Debelekova.

Primus Debelek, kakor se sam podpiše na oporoki, je bil duhovnik, in sicer je izdal pravovoveljavno, lastnoročno pisano oporoko pod: »Actum 14 den 18. Jänner 1...« Letno številko je menda pozabil zapisati. Zatrjuje

pa se, da je umrl leta 1764. Značilno in ozira vredno je sporočilo, komu prepušča rajni dobrotnik svojo ustanovo.

Naj tu navedem ta-le oddelek oporoke, ki se glasi v slovenskem prevodu nekako takó-le:*

»Dvanajstič. Nad kletjo v moji sobi pod neko skrinjo proti »kvedru« (dveh besedi ni mogoče razložiti) imam spravljaj gotov denar, takisto v omari za obleko, skupaj 943 gld. Ta denar naj se naloži proti letnim obrestim na tem ali onem varnem kraju, in ko bi se šolal kak deček iz mojega prijateljstva (sorodstva), naj se vzdržuje iz le-teh obresti. Ta dijak lahko uživa gori omenjeno ustanovo, toliko časa, da postane duhovnik: če pa ne bi bilo nobeneza dijaka« i. t. d.

Imenovani predlagatelj dobil je od častitega knezofskijskega ordinarijata koncem pretečenega leta nekak navidezno brezpomemben spis, v katerem se prosi, oziroma od njega zahteva, da z lastnoročnim podpisom pripozna, da je gori imenovano ustanovo podeljevati od sedaj naprej samo semeniškim gojencem.

Seveda je mož, ki je gotovo za to vnet, da se volja nepozabnega rajnega mladino-ljuba tudi izpolni, to zahtevo odločno odklonil ter jo v trajen spomin postavil v okvir.

Ne čudimo se torej, da marsikateri ukaželjni dijak, ki je imel bogatega strica ali vsaj sorodnika, sedaj strada in išče hrane po hišah, med tem ko njemu namenjene vinarje uživajo drugi, do katerih prav za prav nimajo pravice.

Na vsak način pa bi bila potrebno, da merodajna oblastva vendar že enkrat pregledajo ustanovna pisma,

* V nemškem izvirniku stoji: »Zwölftens. habe ich zu handen baares Geld, obernd Keller in meinem Stubch unter einer Trugen gegen den Queder, item den Kleiderkasten in allem zusammen 943 fl. Dieses Geld soll auf ein oder anderes sicheres Ort, gegen jährliche Interessen angelegt werden, und wen ein Knab aus meiner Befreundschaft studirete, solle von diesen Interessen unterhaltet werden, welcher Student auch, mit der Zeit, wan er zum geistlichen Stand gelangete, obenbemelte Condition genessen kunnte: wan aber kein Student vorhanden wäre« i. t. d.

Gorenjci, razširjajte svoj list!

posebno onih ustanov, ki so namenjene v podporo uka-
željni mladini.

S tako revizijo bi se marsikaj predrugačilo, in marsi-
katera kronca, ki se sedaj izgubi v brezdanjem mošnjčku
nekaterih, bi pripomogla, da bi ne bilo toliko vsled gmot-
nega pomanjkanja na gimnaziji zaostalih in uničenih
eksistenc izgubljenih, in bi marsikak nadarjen mladenič
mogel dokončati svoje študije ter postati trden steber
slovenskega naroda.

V Kranju, dne 17. sušca.

Iz državnega zbora. V ponedeljkovi seji poslanske
zbornice se je razpravljalo o rekrutnem zakonu. Govorila
sta tudi slovenska poslanca Berks in Pogačnik. Slednji je
grajal, da vojaštvo zlasti v slovanskih krajih povsod na
umeten način podpira nemški živelj, zlasti s tem, da
vzdržuje Nemcem njihove kazine. Razpravljaj je potem o
zglaševanju pri kontrolnih shodih in povdarjal, da so se
doslej Hrvatje v Dalmaciji oglašali vedno samo hrvatski.
Češki poslanec Engel je izjavil, da bodo Čehi od obstruk-
cije proti rekrutnemu zakonu odnehali samo iz ozirov do
cesarja in na ugled države, da pa nimajo do vlade prav
nikakega zaupanja in jej bodo delali vse mogoče ovire.
Nemci so skrajno presenečeni, ker Čehi proti rekrutni
predlogi niso obstruirali, kakor so prej obljubili. Vsled
tega sumničijo Čehi, da so podkupljeni, in sicer Nemcem
na škodo. »Če Körber res misli dati Čehom kako zadoščenje
v obliki jezikovnih naredb, potem naj Nemci začno ne-
mudoma zopet s svojo obstrukcijo.« Tako piše nek graški list.
— V torkovi seji se je dognala razprava o rekrutnem
zakonu. Potem se je začela debata o premogarskem štrajku.
— Včeraj je imela poslanska zbornica zadnjo sejo pred
velikonočnimi prazniki.

Poroka nadvojvodinje Štefanije je določena na sve-
tega Jožefa v Miramaru. Nadvojvodinja se je pismeno od-
povedala vsem svojim pravicam. Del svojih dvornikov
obdrži tudi kot grofica Lonyajeva.

Odločni so Čehi v nekem mestecu na Češkem, kamor
je prišla vojaška komisija. Načelnik okrajnega zastopa je
izjavil častniku, da mu ne bo odgovarjal v nemščini, na
kar je bil nemški častnik prisiljen, z njim sporazumeti se
z znaki. Tako je prav, naj se pošiljajo med Slovane funk-
cionarje, ki razumejo jezik naroda.

PODLISTEK.

Doktor Silvester.

Povest. Spisal Podkrnski.

Konec.

IX.

Minulo je po tem dogodku nekaj mesecev. Doktor
Silvester ni ničesar slutil, le Suzano je imel vedno pred
očmi. Odločil se je torej, da pojde k njenemu očetu
prosit za njeno roko.

Nekega dne stopil je v hišo zdravnika Kosovskega
salonsko oblečen mož — bil je doktor Silvester.

Kosovski je ostajal v zadnjem času navadno doma,
červavno ga je njegov poklic silil sedaj v to, sedaj v ono
hišo, kar pa mu zaradi njegove bolehnosti ni bilo več
mogoče.

Doktor Silvester našel ga je tudi danes v naslanjaču
sedečega.

Srbska kraljica Natalija je napravila oporoko, v
kateri zapušča celo svoje premoženje revežem v Srbiji in
na Francoskem. Zapravljivega soproga Milana in sina
Aleksandra se v oporoki ni spomnila.

V italijanski zbornici dela vladi tudi obstrukcija
preglavico. Levica se namreč na vse mogoče načine upira
utesnitvi zadružnega in tiskovnega zakona. Vlada namerava
vsled tega razpustiti državni zbor in razpisati nove volitve.

Vojna v Južni Afriki. Ta teden je minulo pet
mesecev, odkar se je začela vojna v Južni Afriki. Zadnjo
soboto se je raznesla vest, da sta predsednika Krüger in
Steyn po posredovanju neke druge države brzojavno po-
nudila angleškemu ministrskemu predsedniku mir. Poroča
se, da Angleži zahtevajo pred vsem, da se Buri brez-
pogojno udajo. Nekateri angleški listi so proti sklepu miru
in pišejo, da treba bursko politično in vojaško samo-
stojnost docela uničiti. Vprašanje je le, če bodo Buri s
tem zadovoljni. Buri so v neštevilnih bojih dokazali, da
so močan narod, ki zna braniti svojo domovino. Miru so
si želeli vedno, le prisiljeni in neradi so začeli vojno in
miru si želé tudi sedaj. Ponižali pa se vzlic vsem težavam
ne bodo in prostovoljno se ne bodo odpovedali svoji
svobodi. Červavno konečno Angleži zmagajo, vendar ne bodo
imeli dobička od te vojne, pač pa veliko škodo.

Dopisi.

Iz škofjeloškega okraja. Posestnikom iz Stare Loke,
Virloga, Binklja in Beštra se bode končno vendarle izpol-
nila dolgotrajna želja, da dobijo svoj tako potrební vodovod.
Posebna zasluga gre deželnosodnemu svetniku, gospodu
Karolu vitezu pl. Strahlu, ki si je prizadeval, da se ta
vodovodna zadeva bliža uresničenju. Vrhutega pa tudi
posestniki imenovanih vasi niso štedili, in je vsak po
svojih močeh prispeval k napravi vodovoda. Tako so n. pr.
vplačevali manjši po 100 ali 200 kron, večji posestniki
pa po 250 do 400 kron. Gospod svetnik vitez pl. Strahl
sam je daroval v ta namen svoto 3000 kron. Vodo bodo
v vas napeljali od takoimenovane »Male ravni«. Dobro
pol ure od Stare Loke se je napravil rezervoar, ki ima v
premeru 90 centimetrov. Napravo vodovoda je prevzela
tvrdka Juhač iz Gradca. Skupni troški bodo znašali 22.000
kron. Ta vodovod, katerega utegnejo o letošnji Veliki noči
izročiti uporabi, ne bo le velika dobrota za prebivalce
Stare Loke, Virloga, Binklja in Beštra, ampak tudi velike

Brez posebnega uvoda je Silvester zasnubil Suzano.

Kosovski je bil v najbolj kritičnem položaju. Sedaj
je prišel čas, ko ima dajati odgovor. Večel je torej Silvestru,
naj sede poleg njega, in začne pripovedovati:

«Silvester! Dosedaj sem te vikal, odslej te bom tikal,
to že mora tako biti. Silvester! Tvoj oče je šel po svetu,
ali mu odpustiš, ker je tebe in tvojo mater zapustil?»

«Gospod zdravnik, kako veste to?» začudi se Silvester.

«Govori, govori, dragi Silvester, ali mu odpustiš?»

«Mojemu očetu sva jaz in moja mati že davno od-
pustila,» odgovori osupel Silvester.

«Silvester, ali res odpustiš? Daj mi roko, prosim te!»

Sedaj se je začelo Silvestru jasni, zato izpregovori
iznenadjen:

«Morda ste — — vi — —»

«Da jaz sem tvoj oče in ti si moj sin...»

Dobri Silvester se je oklenil vratu svojega očeta, in
vse je bilo pozabljeno, vse...

koristi o kakem požaru. V ta namen se napravijo v Stari Loki štirje, v Virlogu en, v Binklju dva in v Beštru štirje hidranti. Naj bi i naši potomci gojili sedanjemu rodu hvaležnost za to prekristno napravo!

X. zborovanje

odposlancev zaveze okrajnih bolniških blagajn v okolišu delavske zavarovalnice proti nezgodam za Trst, Primorsko, Kranjsko in Dalmacijo

dne 17. grudnia 1899. leta v Trstu.

Predložilo se nam je od tukajšnje okrajne bolniške blagajne poročilo, ki je vprvič izšlo v slovenskem jeziku:

Pri zborovanju so bili pričujoči kot zastopnika načelnštva: načelnik Leopold Brunner in član načelnštva gospod Franc Laurič, kot vladni zastopnik c. kr. okrajni komisar gospod dr. Jurij Lippert, uradniki delavske zavarovalnice proti nezgodam: ravnatelj Karel Colcuc kot poročevalec, ravnatelj namestnik dr. Feruccio Cimadori in knjigovodja Henrik Candolini kot zapisnikar ter 20 slovenskih in 13 laških odposlancev.

Načelnik otvori sejo, naznani, da se je zbor sklical v zmislu pravil, in pozdravi odposlance v imenu načelnštva.

Predno preide zbor na dnevni red, se oglasi deželno-knežji komisar in izjavi to-le: Na poslednjem zborovanju je gospod odposlanec okrajne bolniške blagajne v Ljubljani povodom razprave o izpremembi pravil, ki jo je ukrenilo zavezno načelnštvo, uporabil proti mojemu predniku, gospodu namestniškemu tajniku pl. Krekich-Strassoldu, besede: «Torej namestništvo je tisto, ki brani zavod! Bomo namestništvo že prijeli.» Vsled razpisa visokega c. kr. ministrstva notranjih stvari z dne 23. sušca 1899. l., štev. 8945, sem primoran gospoda odposlanca dr. Brejca opozarjati na to, da so njegove besede nedostojne, in ga zajedno resno zavračam zaradi citiranega izreka. Oblastvo kot takšno je nepristransko; najmanj pa je umestno kaj takega očitati namestništvu, ki je v pričujočem slučaju nalzorstvena oblast. — Dr. Brejc odgovori, da se ne spominja, ali bi bil res rabil navedene besede. — Deželno-knežji komisar izreče, da smatra vzpričo omenjenega ministrskega razpisa nadaljen razgovor za brezpomemben.

Dolgo časa je trajalo, predno sta mogla oče ali sin spregovoriti kako besedo, solze so jima lesketale v očeh. Oče je spoznal svojega sina in sin očeta.

Končno začne Kosovski pripovedovati:

«Ko sem zapustil Dunaj, podal sem se v Ljubljano. Tukaj mi je bila sreča mila, opomogel sem si kmalu in se oženil. Dobil sem lepo hčer bogatega trgovca. Pri porodu Suzane pa mi je umrla lepa soproga. Zapustila mi je razen Suzane tudi obilno premoženje. Ostavil sem Ljubljano ter se naselil tukaj v Logu. Kupil sem hišo z vrtom. Tukaj je odrastla Suzana, tvoja polsestra...»

Kosovski je poklical Suzano: «Ali poznaš tega gospoda?»

Ko je Suzana videla Silvestra, da je prišel v taki elegantni obleki k njenemu očetu, uganila je precej, da je prišel snubit. Ženska radovednost jo je gnala, da je šla poslušat pred vrata, kaj se bosta menila. In vse je slišala.

Na očetov klic stopi gno v sobo, ozre se plaho na Silvestra, potem na očeta in spregovori s tresočim glasom:

«Vse sem slišala, Silvester je moj — brat...»

Predsednik sproži razgovor o vprašanju, katerega se dotika poročilo o poslovanju, ali je glede na to, da je zavezni rezervni zaklad dosegel 10.6 vsote rezervnih zakladov zaveznih blagajn, sploh moči zavezne blagajne siliti, da kaj prispevajo za leto 1899., ali ne. — Sklene se enoglasno, da se za leto 1899. ne določijo nikakršni dospevki.

Predsednik opomni, da so se dne 8. listopada vse zavezne blagajne opozorile, naj prej naznanijo morebitne stvari, o katerih naj bi se zbor posvetoval, in dá na razpravo nastopne došle nasvete:

1. Nasvet okrajne bolniške blagajne v Poreču: Zaveznemu vodstvu se naroča, da skrbi za izdajo uradnih izvestij ministrstva notranjih stvari («Amtliche Nachrichten des Ministeriums des Innern») v tistih jezikih, ki so navadni v krajih zaveznega okoliša, da jih lahko uporabljajo oni organi bolniških blagajn, ki niso večši nemškemu jeziku. — Predlog načelnštva, da se to sporoči ministrstvu notranjih stvari v morebitno vpoštevanje, se sprejme enoglasno.

2. Prošnja okrajne bolniške blagajne v Piranu, da bi se jej podaljšal rok za predjemni obrok v znesku 1000 kron, ki dospe koncem tega leta. — Ko se naznani, da znaša rezervni zaklad omenjene blagajne koncem leta 1898. 881.62 kron, se nasvet laškega odposlanca iz Zagrada, da bi se rok podaljšal do konca leta 1900., odkloni z 20 proti 13 glasom in se sprejme predlog slovenskih odposlancev, da se proti takojšnjemu odbitnemu plačilu v znesku 500 kron rok za plačilo ostanka 500 kron podaljša do konca leta 1900.

Konec pride.

Gospodarske stvari.

Pismo našim kmetom.

«Gorenjec mora biti gospod ali kmet!» tako mi je rekel pokojni oče, ko me je vpisal v prvi gimnazijski razred. In že takrat sem se odločil, da bom postal kmet. Oče pa je bil nasprotnega mnenja: jaz naj bom gospod. No, mati zmedli so obema račune, ustavili so naju sredi pota in pripomogli, da sem sedaj preoblečen «gospodsk kmet». — Srednješolski gospodje profesorji učili so me teorije, očetova palica pa prakse in umnega kmetijstva. Pod nadzorstvom gospodov profesorjev učil sem se kritike,

Na to je objela Silvestra in ga poljubila. Slišalo se je le ihtenje, ki je izviralo iz radosti in iznenadenja.

* * *

Dve leti po tem dogodku ni bilo Kosovskega več med živimi. Na njegovem domu sta gospodovala Silvester in Suzana, stregla jima je hišina Marta.

Mrzla zima je pokrivala zemljo s svojo belo, ledeno odejo, solnce se je pokazalo izza goste megle, vrabci pa so žalostno čivkali na suhih vejah dreves ter se obupno zaletavali celo pred prage hišnih duri in pobirali drobtine, katere so jim metali dobri ljudje.

Na Silvestrov dan so bili zbrani v hiši Kosovskega prijatelji in znanci gospoda Silvestra, katerega god so danes obhajali. Bili so prav židane volje, kajti za dobro postrežbo sta skrbela doktor Silvester in Suzana.

Miza je bila preobložena z jedjo in pijačo, okoli mize pa so sedeli naši znanci. Gospodu odvetniku so napivali zbrani gostje: Na mnoga leta! Živel, doktor Silvester!

saj so nas vedno kritikovali, pod nadzorstvom očetovim in drugih pa za življenje neobhodno potrebnih znanosti in umetnosti. Da se vse ne pozabi in komu morda kdaj kaj koristi, dovolil mi je gospod urednik «Gorenjca», da v našem gorenjskem glasilu od časa do časa malo pokritikujem nasvete «psevdo-Narodnega gospodarja» in to na podlagi lastnih, s trdom in troški pridobljenih izkušenj, ob enem pa mi je dovolil, da smem semtertja pridejati kak v izboljšanje kmetijskih razmer potreben in umesten nasvet. Dovoljenje bodem tudi izkoriščal v polni meri, in če zato náme pade kaj hudega, nič zato, saj imam trdo in ustrojeno kožo, tako da jo ne premoči noben še tako voden izbruh. —

I.

Gospodar, in naj se zaveda svoje narodnosti ali ne, mora biti varčen, seveda v pravem pomenu besede, ne skop, temveč samo varčen. Varčnost je gospodarjeva prva dolžnost. — Ne morem pa trditi, da bi bil «Narodni gospodar» tudi varčen, kajti prvorojenca blagoslovljene zveze, dal je natisniti v celih 18.000 izvodih. Razposlal ga je — kakor pravi Jenko — «križem sveta». Marsikdo prejel je po tri tudi po štiri liste, seveda vse z enakim programom in na enakem papirju. Trgovec mel si je zadovoljno roke: tukaj-le notri bomo «žajfo» zavijali; kmet pa je rekel: fant vtakni «cajtenge» za tablo, tak papir včasih prav pride. — Sicer bi bil «Narodni gospodar» napravil prav dobro kupčijo nekako tako-le: 18.000 izvodov po 20 vinarjev = 3600 kron. Gospodje gospodarijo z narodnim denarjem in če ga zagospodarijo, česar pa ne trdim, ostane mesto denarja vsaj papir med narodom in tako bode nazadnje vse zadovoljno, kajti dober svet je vreden zlatega denarja in če je svet tiskan na papirju, vreden je tudi papir zlatega denarja. Ker sem že pri dobrih svetih, oglejmo si malo «Narodnega gospodarja». Ne vem, kje je gospod Aleš pobral bajko o vzreji prascev. Med drugim piše:

«Po preteku dveh tednov postanejo prašički bolj živahni in letajo (ali imajo peroti?) po svinjaku. V tem času začno že v stelo riti in ta čas je najbolj umestno, vreči jim vsak dan pehar prsti» i. t. d. Potem nadaljuje: «Dobro je tudi, prsti primešati malo žlco vapnene klaje, ki posebno pospeši razvoj kostij. Tudi ako denemo med krmilo pepel, pomnožimo vapno v krmi in koristimo mladi živali. Jako umestno je že v mladosti vplivati na prebavila, da se utrdijo in zamorejo v starosti prebavljati vsako žito. V ta namen je umestno na prst nekoliko ječmena potresti, žival dobi, kedar rije, kako zrnce ječmena in si tako ukrepi prebavila. Polagoma se navadijo prašički na krmo in v petem ali šestem tednu se jim lahko daje kravje mleko in se jih tako počasi odvadi od svinje.»

Najodločneje moram svariti kmetovalce, uporabljati ta «zlati» nasvet, in sicer iz sledečih vzrokov: Prebavila mladih prašičkov so silno občutljiva. Narava sama je preskrbela, da dobé že pri materi dovolj živeža, ki ima vse snovi za rast in razvitek prebavil, mišičja in okostja. Svinja, ki ima več prašičkov, silno omršavi. Tudi to je naravno, kajti vse redilne snovi, katere je poprej porabila za razvitek svojega okostja in mesa, prihajajo sedaj v živež mladičem. Šele tako pripravljen živež je prikladen za štirinajst dni stare mladiče. Surovega fosforno-in vapneno-kislega vapna pa mladičem ni mogoče prebaviti. V prebavilih, posebno v želodčku napravi se nekaj škrob, ki se prevleče z želodčno slino. Želodček omrtvi, to je ne more prebavljati, in posledica je griza, za grizo slaba žival ali smrt. Resnica je, da mladi prašički željno požirajo prst in fosforno-kislo vapno, toda to je le zna-

menje, da moramo ta nedostatek drugače nadomestiti, namreč s tem, da pokladamo svinji krmo, ki ima v sebi fosforno-kislo vapno, ki je za razvitek kosti neobhodno potrebno, n. pr. pšenico. Doječa svinja, ki ima utrjen želodec, lahko te snovi prebavi in pripravi mladičem prikladen živež. Ravnotisto velja tudi pri govedu.

Se nadaljuje.

Stare znamke, poštna, brzojavna in telefonska vrednostna znamenja ostanejo v veljavi še do 30. kimovca t. l.

Novičar.

Na Gorenjskem.

Za podržavljenje kranjske pošte je mestna občina kranjska vložila vnovič prošnjo na trgovinsko ministrstvo. Zadnji čas je že, da bi se vendar ustreglo prošnji, da se podržavi pošta, ki je ena najmočnejših pošt na Kranjskem. Zatrjuje se, da komaj najde vrstnico v celi Avstriji, in če se primerja promet tukajšnje pošte z drugimi že zdavna podržavljenimi poštami, je vendar razvidno, da je podržavljenje pošte neobhodno potrebno. Pričakovati je, da se gospodje poslanci zavzemo z vso vnemo za podržavljenje. «**Gorenjski Sokol**» ima danes zvečer v gostilniških prostorih hotela «Nova pošta» svoj običajen jour-fixe, na katerega opozarjamo vse brate sokole kakor tudi njih prijatelje.

Usmrtil se je v četrtek ponoči tukajšnji c. kr. okrajni komisar g. Avg. pl. Fladung. Pomilujemo nesrečnega moža, ki je zbog koncilijantnega vedenja in ljubeznivega značaja užival splošne simpatije. Naj v miru počiva!

Dijaški kuhinji v Kranju je darovala Potočnikova rodbina iz Rovt nad Podnartom 20 kron v zahvalo gimnazijskemu pevskeму zboru za lepo petje pri pogrebu sedmošolca Janká Potočnika.

Glas iz občinstva. Občinski zastop našega mesta se je v eni zadnjih sej baval z določitvijo selilnih rokov. Obžalovati je, da se pri tej priliki ni sprožilo tudi vprašanje o hišnem redu za stranke, ki ga tako krvavo potrebujemo. Če hočemo biti res napredni, moramo vpoštevati tudi stvari, ki so sicer malenkostne videti, a so vendar velikega pomena bodisi v družabnem, ali zdravstvenem oziru. V mislih imam 6., 7. in 10. točko hišnega reda, kakršnega imajo v Ljubljani, ki govore o snaženju oprave, preprog, shranjevanju butar, odpravi smeti, ubite posode, pepela in drugih odpadkov i. t. d. V Ljubljani ne smejo niti otirače za prah po hišni opravi stepati skozi okna, kar je tudi popolno v redu. Pri nas pa imajo nekateri ljudje to lepo navado, da snažijo preproge, da celo pasje postelje, skozi okna ali na mostovžih in spodaj stanujoče stranke imajo čast paziti, kdaj se bode to godilo, da zapro okna in vrata, da jih nesnaga in prah ne zaduši, a potem morajo pa okna pomivati. Ni treba imeti ravno akademiške naobrazbe, da se spozna, da je tako ravnanje tudi iz zdravstvenih ozirov neodpušljivo; toda ne govorim o tem, ker že navadna gorjanska omika tako ravnanje izključuje. Tudi zlivanje pomij, nesnažne vode na dvorišča in druge enake prijaznosti naj se strogo prepovedo. Hišni gospodarji bi sicer lahko prepovedali take stvari, a gotovo jim ni prijetno ruvati se s strankami. Kako lepo sodbo si mora napraviti tujec o nas meščanih in o našem napredku, ko vidi kaj takega! Našim občinskim očetom prav toplo priporočam, da bi sprožili to zadevo, in ker ima brzkone tu odločevati c. kr. okrajno glavarstvo, naj bi se mestni zastop poprijel inicijative v tem oziru, ki bode asanacija mesta zdatno pospešila. Ljudem, ki bi se pa ne ravnali strogo po teh določbah, naj bi se odmerile občutne denarne kazni v prid mestni blagajni. Gospod urednik, upam, da v kratkem ponatisnete ves hišni red za napredno mesto Kranj!!

Pokopali so danes popoldne ob štirih truplo c. kr. okrajnega komisarja Avgusta pl. Fladunga. Zelo mnogo-brojna udeležba pogrebcev iz vseh slojev je pričala, kako priljubljen je bil pokojnik v vseh krogih. Občinstvo bo pogrešalo izredno ljubeznivega in postrežljivega uradnika, reveži pa milosrčnega dobrotnika.

Prijatelj Burov. Baron Baillou iz Kokrice je šel baje te dni k Burom.

V Trziču imajo navado, da vsako leto na dan sve-tega Gregorija ali pa dan poprej prižigajo kresove. Otroci pa spuščajo papirnate čolničke z lučicami po Bistrici. S tem namreč pokažejo starodavno navado, da nehajo črevljari delati pri luči.

Umrli je dne 12. t. m. ponoči v Lescah znani gostilničar in posestnik gospod Ivan Wucherer v 64. letu svoje dobe. Naj v miru počiva!

Zgodnja pomlad. Iz Kroke se nam poroča, da cvetó ondi na vrtu gostilne g. Josipa Jalena že od 12. t. m. marelice. Sicer se dobi morda tako cvetje sedaj že tudi kje drugje na Gorenjskem, ali za Kropo, kjer je »svet s plankami zabit«, in kamor po zimi solnčni svit pokuka le za par ur vsak dan, je cvetoče sadno drevje v sedanjem času vsekako nenavadno.

Poštno zvezo trikrat na teden so dobile pretečenega meseca iz Selc sledeče vasi: Št. Lenart, Ostr. Vrh, Spodnja in Zgornja Ljuša, Rovte, Bukovica, Praprotno, Bukovščica, Dolenja vas, Zgornja in Spodnja Golica, Jamnik, Poziru, Zabrekva, Podblica in Nemile. Iz Zeleznikov pa naslednje vasi: Martinji Vrh, Češnjica, Dražgoše, Kališe in Rudno.

Tatvina. Dne 2. t. m. je poštarju Ivanu Potokarju iz Radomelj, okraj Kamnik, izginila iz nezaklenjene omare srebrna damska ura s pozlačeno verižico v vrednosti 40 kron, dalje mu je izmanjkalo iz njegove listnice, kjer je imel spravljениh 170 kron v papirnatem denarju, 50 kron v petakih. Na sumu tega dejanja je bila 13letna Katarina Prešeren iz Radomelj, ki je bila ob tistem času na pošti in je potem tekla proti domu. Po dolgem tajanju je dekle priznalo zločinstvo in povedalo, da je ukradene stvari izročilo svoji materi, ki jo je k tatvini nagovarjala. Brezvestno mater so izročili c. kr. okrajnemu sodišču v Kamniku.

Kamniški salonski orkester napravi v ponedeljek, dne 19. t. m., s sodelovanjem pevskega društva »Lira« v zdraviliščnem salonu v Kamniku koncert z raznovrstnim sporedom. Začetek ob osmih zvečer. Vstopnina 80 vin.

Določene ure za žganjarne. Kakor je odredil mestni magistrat ljubljanski, da mora vsakdo, kdor toči žgane opojne pijače v posebnem lokalu, v soboto ob šestih zvečer, ob nedeljah ter praznikih ob 12. uri opoldne ustaviti točenje, tako je bila te dni izdana jednaka naredba za kamniški politični okraj. Kdor se pregreši proti tej prepovedi, zapade globo od 10—400 kron ali pa 1—40 dni zapor. Jako umestna naredba! Zeleti bi le bilo, da se kmalu uvede povsod.

Na Kranjskem sploh.

Ruski kružok v Ljubljani prav dobro uspeva in napreduje. Tečaja se udeležuje 30 do 40 učenk in učencev. Učenci, zlasti učenke — gospe in gospodične — uprav tekmujejo med seboj v učenju, tako da ne bo treba več dolgo čakati, ko si društvo osnuje svojo čitalnico. Ruski kružok stoji na vsestransko dobri podlagi, ter mu je trajno življenje zajamčeno. — Tudi v Kranju bi se lahko učili ruskega jezika, ko bi se dobil kdo, ki bi se žrtvoval tej stvari. Učencev bi se ne manjkalo.

Zavarovanje poslov. Ljubljanski mestni svet je sklenil ustanoviti zavarovalnico poslov za slučaj bolezni in onemoglosti. Vplačevanje bo neznatno. Tako je prav!

Na Primorskem.

V Solkanu na Goriskem so ustanovili zadnjo nedeljo telovadno društvo »Solksanski Sokol«. Na zdar! najmlajšemu sokolskemu bratcu!

Franc Göstl, slovenski pisatelj, iz Ljubljane je bil včeraj na dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem medicine.

Križem sveta.

Cesar je pomilostil troje obsojencev zaradi moravskih nemirov povodom jezikovnih naredb, petim pa je kazen izpregledal.

Rusija je zapovedala splošno oboroženje na kopnem in na morju. Oboroževanje je naperjeno proti Turčiji, ki je odposlala v Trapecunt več topov in pomnožila posadke. — Ruski trgovci in industrijalci so sklenili bojkotirati Angleško zaradi nepoštenega vojevanja v Afriki.

Domača knjižnica.

»**Izgubljeni Bog**«. To povest so morali tiskati že v tretje. Oglasilo se je toliko naročil, da se je v kratkem razprodalo 3000 izvodov. Kdor jo hoče dobiti, naj pošlje v »Narodno tiskarno« v Ljubljani 23 vinarjev.

»**Slovenke**« je izšla 2. številka z raznovrstno vsebino.

Najnovejše vesti.

Državni zbor.

V četrtkovni seji poslanske zbornice so ministri od-govarjali na razne interpelacije. Razpravljalo se dalje o živinski kugi z ozirom na Ogrsko. Slovenski poslanec Pfeifer je govoril o razmerah na Dolenjskem glede prašičje kuge.

V včerajšnji seji se je primeril velik škandal. Schönerer je zmerjal predsednika Fuchsa s: »šuftom«, »lopovom«, »jezuitsko kreaturo«, »ničvrednim klerikalnim sleparjem« i. t. d. — Govorilo se je o §§ 59. in 60. obrtnega reda, potem pa so se volile delegacije, ki bodo zborovale šele jeseni.

Delegatom za Kranjsko je bil včeraj izvoljen poslanec Vencajz, namestnikom poslanec Krek.

Danes v soboto se seja poslanske zbornice nadaljuje.

Posl. Žitkar in Berks sta vprašala ministra za notranje stvari zaradi izgrediv povodom prihoda Čehov v Celje dne 9. in 10. velikega srpana. — Poslanec Spinčič zaradi rabe slovenskega jezika na Primorskem. — Dr. Ferjančič je interpeliral pravosodnega ministra zaradi slovenskega uradovanja in glede izdajanja razsodb o slovenskih tožbah pri nadsodišču v Gradcu in najvišjem sodišču na Dunaju.

Vojna v Južni Afriki.

London 14. sušca. Iz Kapstadta se poroča, da je angleški general French zavzel Bloemfontein.

London 14. sušca. Angleški mirovni pogoji so: 1) Transvaal in Oranje-republika se morata brezpogojno vdati, 2) obe državi izgubita neodvisnost, 3) uprava se začasno izroči vojni oblasti, pozneje pa se uvede tak self-gouvernement, kakor je uveden v angleških kolonijah,

Dunaj 16. sušca. »Wiener Allgemeine Zeitung« po-roča, da se je poroka nadvojvodinje Štefanije odložila na nedoločen čas, ker je njen ženin, grof Lonyay, v Benetkah zbolel za hripom.

Darila.

Dijaški kuhinji v Kranju so od dne 16. listopada l. 1899. do 10. sve-ná t. l. izročili, oziroma doposlali p. n. gospodje, dame in uradi naslednje darove: (Konec.) Profesorski kolegij za mesec gruden 12 K, kanonik Matija Leben v Ljubljani 6 K, župniki Jos. Zelnik v Čemšeniku 8 K, M. Erzar v Selcih 10 K, J. Mikš v Trsteniku 4 K, Jerij Dernovšek v Žabnici 9 K, Franc Porenta v Križih 10 K, Jan. Molj v Stranjah 10 K, in Blaž Muhovec v Kamniku 20 K, trgovci J. C.

Istotam se izvršujejo popravila vsake vrste točno in ceno.

Pozor! Prijatelj, kje si kupil svoje kolo (bicikelj), da se tako dobro in lahko voziš? V Kranju pri **Pavlu Bizjaku.**

Tam se dobijo izvrstna **kolesa**, trpežna in tudi lepa. Rabim ga že tri leta, pa še ravno tako teče, kakor nov. — Cene so glđ. **85.— do 160.—.**

Dobijo se najfinejša kolesa, 12 kil težka, iz angleskega jekla, kakor tudi vse stvari, ki se zraven potrebujejo.

54—1 **Stara kolesa od glđ. 20.— do 80.—.**

Naznanilo.

Podpisani javljamo slavnemu občinstvu mesta Kranja in na deželi, da izvršujemo v **Ljubljani, Florijanske ulice šte. 30** 30—6

— pleskarsko delo —

za **stavbe in opravo** po najnižji ceni ter se priporočamo v mnogobrojna naročila.

S spoštovanjem

Andr. Bricelj, Fr. Oražem, Iv. Korbar.

V petju, violini, glasovirju, flavti, klarineti, citrah, harmoniju

55—1 in o

zgodovini godbe

poučuje v teh strokah popolno izvežban strokovnjak do popolne izobrazbe ali za državni izpit.

Prijave ali dopisi naj se blagovolijo poslati

Francu Wogrolly-ju

izprašanemu učitelju za vse glasbene stroke

Kranj, hôtel «Nova pošta».

C. kr. priv. avstrijska zavarovalna družba

DUNAV

na Dunaju

zavaruje najceneje in najsigurnejše proti škodi po požaru pri premičnem in nepremičnem imetju, proti škodi pri prevažanju blaga, nadalje za življenje na razne načine.

Natančnejša pojasnila daje

RUDOLF KOKALJ

19—9 glavni zastopnik «Dunav»-a v Kranju.

Naznanilo.

Častiti duhovščini in slavnemu občinstvu si usojam javiti, da sem prevzel 2—4

zastopstvo c. kr. priv. vzaj. zavarovalnice proti požaru v Gradcu

in prosim, da se blagovoli v zadevi zavarovanja náme obračati.

Z velespoštovanjem

Ferdinand Hlebš

trgovec in posestnik na glavnem trgu v Kranju.

V pretečenem letu so se izplačale naslednjim posestnikom brez ovire polne zavarovalne svote:

Kopač Mariji na Mlaki . . .	800 kron
Bolki Janezu iz Poženika . . .	1500 »
Likozarju Fr. na Primskovem . . .	1200 »
Rehpergar Mariji na Klancu . . .	300 »
Trilarju Matiji iz Drulovka . . .	800 »

Specerijška trgovina

R. & E. ROOS

prej

53—1

A. KREUZBERGER v **Kranju**

se priporoča slavnemu občinstvu za obilen obisk z zagotovilom vedno točne in dobre postrežbe

s svežim (frišnim) blagom

na drobno in na debelo

po najnižjih cenah.

Razglas.

Slavnemu občinstvu se naznanja, da bodo vsled sklepa gospodov trgovcev v Kranju 65

zaprte prodajalne na praznik sv. Jožefa.

Proti hripl (influenzi)

se dobi v kavarni Jäger v Kranju izvrsten

67—1

☿ ☿ ☿ ☿ ☿ **konjak.** ☿ ☿ ☿ ☿ ☿

Istotam toči se tudi pristno

iz gorskih malin kuhano žganje.

Za nakup v Ljubljani se priporočajo naslednje tvrdke:

KLOBUKE

najnovejši fašone priporoča po nizki ceni 57—1

J. S. BENEDIKT na Starem trgu.

Gričar & Mejač

Prešernove ulice 9 ☉ Prešernove ulice 9

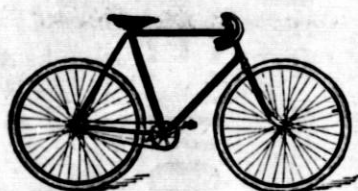
Največja zaloga zgotovljenih oblek

za gospode, dečke in otroke

konfekcije za dame.

== Solidno blago po čudovito nizkih cenah. ==

Ceniki se razpošiljajo zastoj in poštne prosto. 56—1

Tovarniška zaloga

IVANA JAX-A

Dunajska cesta št. 17

priporoča svoje najbolj priznane
šivalne stroje in kolesa.

Ceniki se dopošljejo na zahtevanje
zastoj. 63—1

Šivalni stroji
in kolesa.

Pri nakupovanju
suknenega in manufakturnega

blaga se opozarja na tvrdko 58—1

HUGO IHL

Špitalske ulice števil. 4

Velika zaloga suknenih ostankov.

Najboljše vrste kolesa!

tu- in inozemskih tovarn IV. PUCHA

Monarch, Nauman, Peugeot

francoska kolesa od 150—230 gld. prve vrste
priporoča 60—1

tvrdka A. Putrich

V zalogi imam vedno 400—500 koles, katere prodajam po
najnižjih cenah.

Slavnemu občinstvu se uljudno naznanja, da se je

„pri avstrijskem cesarju“

v novozgrajeni hiši otvoril hôtél. 62—1

Priporočam slavnemu občinstvu prijazne sobe
za prenočišča.

Gostilna se nahaja še v stari hiši, kjer se točijo
pristna dolenska, istrska in štajerska vina.

Za dobro postrežbo se jamči.

Gospodom posetnikom vozov je na razpolago konjski
hlev in prostorno dvorišče.

— CENE NIZKE. —

FILIP FAJDIGA

Zaloga in lastna izdelovalnica sobne oprave

Prešernove (prej Slonove) ulice št. 50

priporoča svojo veliko 61—1

zalogo vsakovrstne sobne oprave

garnitur i. t. d.

Jamči se, da je v blagu lastnega izdelka vedno suh les.

Modroce na peresih (Federmatratze), stole in vsa v to
stroko spadajoča dela izvršujem točno po naročilu in po
nizkih cenah. — Stoli za gostinle po 95 kr.

Pravo

plzensko pivo

iz združne pivovarne

vedno popolnoma sveže v sodih in steklenicah

se dobiva 59—1

v zalogi Ivana Gorupa.

Telefon št. 90.

Agentura.

Trgovska komisija.

H. SUTTNER

ur ar

v **Kranju** (poleg lekarne) in na **Savi** p. Jesenice

priporoča

47—3

bogato zalogo vsakovrstnih zlatih, srebrnih,
nikelnastih, žepnih in stenskih ur

dalje

budilk, ur z nihalom, zlatnine in srebrnine
ter optičnega blaga.

Št. 103. Srebrna **cylinder-remont.**,
cela gravirana in jako močna
gld. 7-50

Št. 1. Srebrni **cylinder-remontoir**,
6 rubis, gld. 6-50
Jako močna in fina gld. 7-50

Št. 107. Srebrna **cylinder-remont.**,
z dvema pokrovoma, jako močna
gld. 7-75

Enaka **Anker**, 15 rubis, od gld. 9-50
naprej

Najfinejše **Anker-ure** z
belim cifernikom od
gld. 10— naprej.

Prodaja se cenejše
kakor povsod.
V zalogi samo ure
švicarskega izdelka.

Št. 112. Srebrna **cylinder-remontoir**, 6 rubis, gld. 6-50
Jako močna in fina, 10 rubis, gld. 7-50
Zlata od gld. 16— do 60—

Št. 126. Zlati **laški uhani**, 14 kar., gld. 3-80
Platirani gld. 1-35

200 raznih vrst uhanov vedno v zalogi.

Št. 165. Ura s **kukavico**, fina, z lepo
izrezano omarico, gld. 7-50

Št. 121. 14 kar. z zlatom platirana **broška**,
majhna gld. 1-80, večja gld. 2-80,
največja gld. 3-80

Naočniki in očala, navadni, v jeklo vdelani, gld. —45
fini, nikelnasti, gld. 1-35, v double-zlato vdelano gld. 3-80
NOVO! V želovino vdelani, prav lahki, gld. 1-80

Št. 113. Zlat **prstan**, 6 kar.
od gld. 2-30 naprej; 14 kar. od
gld. 4— naprej; s pravim dia-
mantom od gld. 7— naprej

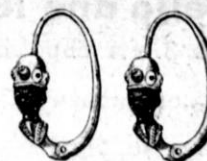
Dvojnati **dalnogled** (Feldstecher) v toki
(Etui) gld. 5-50; prav fini, z 8 lečami,
črni gld. 7-75, najfinejši gld. 13—

Št. 119. Zlati **uhani**, 14 kar., gld. 4-80
Platirani od gld. 1-60 naprej

Opomba. Kdor želi po ceni in dobro uro
kupiti, naj se zanesljivo obrne na zgornjo tvrdko.

Razprodajam fine repasirane ure z enoletnim jam-
čenjem. — Zlatnina in srebrnina je puncirana po
c. kr. kontrolnem uradu.

Št. 124. Zlati **murčki**, mali par gld. 1-75
večje gld. 2-20, največje gld. 2-75

— CENIKI na zahtevanje franko. —

Usojam se velečastitim damam naznanjati,
da bodem radi udobnosti velečastitih dam

pričenši z dnem 13. sušca 1900. l.

prihajala redno

vsaki torek v Kranj

kjer bodem sprejemala obiske velečastitih dam
v hôtelu

„Nova pošta“ (Fr. Ks. Sajovic).

Priporočam se velečastitim damam v iz-
delovanje

▼▼▼ ženskih oblek ▼▼▼

po najnovejši fagoni za prekrejevanje in moder-
niziranje istih ter nadalje v izdelovanje

✿ klobukov ✿

po najnovejših modelih, v katero svrho bodem
prinašala seboj tudi raznovrstne in najmodernejsje

modele klobukov

in sicer z nakitom in brez nakita.

51—2 Z najodličnejšim spoštovanjem

Ana Maške

modistinja in šivilja v Ljubljani, Stari trg št. 20.

Mlekarna

v Šenčurju pri Kranju prodaja

surovo maslo, mleko in sir domačega izdelka

po najnižjih cenah. 52—2

Natančnejša pojasnila daje **Jos. Globočnik v Šenčurju.**

Vabilo

53—2 1 a

shod za osnovanje
mojstrske zadruga
v Kranju

ki se vrši

v nedeljo dne 18. t. m.

ob 3. uri popoldne

v gostilni „pri Jahaču“ (Maierling)

h kateremu se uljudno vabijo vsi
mojstri kranjskega mesta.

Osnovalni odbor.

Mestna hranilnica

v Kranju

obrestuje hranilne vloge

po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka

katerega plačuje iz lastnega.

Stanje vlog. 2,080.232 kron 78 vinarjev. — Stanje hipotečnih
posojil 1,329.573 kron 44 vinarjev. 35—6

Zaloga „Belske kisle vode“

(Vellacher Sauerbrunnen)

pri **Albinu Rantu, Kranj, Savsko predmestje.**

1 zaboj (50 steklenic) 8 kron 50 vinarjev.

Otroški vozički, košarice, galanterijsko in specerijsko
blago po najnižjih cenah. 29—7

KAROL FLORIAN

trgovina s knjigami, galanterijskim blagom, muzikalijami in godbenim orodjem

v Kranju, glavni trg

priporoča svojo veliko zalogo **pisalnega orodja, šolskih in**
drugih knjig, vsakovrstnega papirja, kuvert, posetnic (vizitnic)
in galanterijskega blaga.

Tudi sem preskrbel veliko zalogo **godbenega orodja in strun**
in prodajam vse po najnižji ceni. 14—10

Gospodom učiteljem in prekupovalcem pri šolskih
knjigah deset odstotkov popusta.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna na Kongresnem trgu št. 14 tik nunske cerkve

***** v Ljubljani *****

sprejema in izplačuje hranilne vloge in 31—7

✎ obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$ ✎

od dne vložitve do dne vzdige brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da
bi se obrestovanje pretrgalo.